

08.10.2024

Suomen Diabetesliitto ry
Näsilinnankatu 26
33200 Tampere

Asia: 1810/00.01.02.02/2024

Keski-Suomen hyvinvointialueen vastaus Diabetesliiton kirjeeseen

Diabetesliitto on lähettänyt Keski-Suomen hyvinvointialueelle avoimen kirjeen 19.6.2024. Lisäksi kirje on lähetetty Keski-Suomen sivistys- ja hyvinvointijohtajille.

Keski-Suomen hyvinvointialue kiittää tärkeän asian esille nostamisesta. Kirjeessä Diabetesliitto nostaa esille huolensa liittyen tyyppin 1 diabetesta sairastavien lasten ja nuorten hoidon heikentymisestä, niin hoidon seurannasta Sairaala Novassa kuin myös turvallisen arjen järjestymisestä varhaiskasvatuksessa ja koulussa. Kirjeessä tuodaan myös esille, että Diabetesliitto on saanut yhteydenottoja perheiltä ja lasten kanssa työskenteleviltä ammattilaisilta, joiden mukaan diabetesta sairastavien lasten hoitoa ei pystytä toteuttamaan hoitosuunnitelmien mukaisesti ja turvallisesti.

Kirjeessä esitetään asioita, joiden takia Diabetesliiton huoli diabetesta sairastavien lasten hoidon seurannan riittämättömyydestä on noussut. Diabetesliitto tuo kirjeessään esille riittävän ammattialisen tuen tärkeyden lapsen diabeteksen hoidossa. Tähän liittyen kirjeessä nostetaan esille koulutukseen liittyvät linjaukset sekä tuen ja palveluiden vaihtelevat käytännöt kunnissa ja hyvinvointialueella.

Diabetesliiton kirjeen käsittely Keski-Suomen hyvinvointialueella

Diabetesliiton kirjetä on käsitelty Keski-Suomen hyvinvointialueella viranhaltijoiden kesken selvittämällä työnjakoa ja hoitokäytäntöjä. Hyvinvointialueella on käyty sisäisesti laajaa keskustelua aiheesta kirjeen saapumisen myötä. Keskustelua on käyty sosiaali- ja terveystaluuissa diabeteksen hoidon asiantuntijoiden ja johtajien välillä sekä toisaalta konsernipalveluiden puolella järjestämistehtävän, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintatyön näkökulmasta.

Lisäksi hyvinvointialueen lasten, nuorten ja perheiden lautakunta on käsitellyt asiaa 21.8.2024 pidetyssä kokouksessaan. Lautakunta nosti esille yhteisen keskustelun tarpeen ja tarvittavien linjausten tekemisen osapuolten välillä. Lautakunta ehdottaa yhteisen palaverin järjestämistä osapuolten välillä aiheeseen liittyen. Lautakunta pitää tärkeänä, että asiaan liittyen saadaan yhtenäinen ymmärrys ja epäselvät käytännöt

selkiytetään. Lautakunta haluaa, että heille tuodaan tiedoksi vastaus, minkä Keski-Suomen hyvinvointialue antaa Diabetesliitolle.

Keski-Suomen hyvinvointialueen näkemys kirjeessä esille nostettuihin huolenaiheisiin

Kirjeessä esitetty huoli diabetesta sairastavien lasten hoidon laadusta ja seurannasta on ymmärrettävä. Hoitoon mahdollisesti liittyvää epätietoisuutta ja turvattomuuden tunnetta on pyrittävä kaikin keinoin vähentämään.

On totta, että diabetesta sairastavien lasten hoidon seurannan kontrollivälit ovat venyneet aikaisemmasta, mikä ymmärrettävästi aiheuttaa huolta lasten läheisissä. Seurannan muutoksille on kaksi pääsyytä: henkilöstöön liittyvät haasteet ja hoidon kehittyminen.

Lasten diabeteksen hoito on Keski-Suomessa keskitetty erikoissairaanhoidon sairaala Novaan. Siellä lasten diabetesta hoitaa pääasiassa kaksi erikoislääkärinä, joista toinen lääkäri vajeen vuoksi työskentelee myös osastolla ja toinen hoitaa diabeteksen ohella myös muita endokriinisia sairauksia sairastavia lapsia sekä elinsiirtopotilaita. Lisäksi diabetesta sairastavia lapsia hoitaa ostopalveluna noin kerran kuussa kuopiolainen erikoislääkäri. Lastentautien erikoislääkärien rekrytointitilanne on Keski-Suomessa erittäin vaikea eikä uusia erikoislääkäreitä ole onnistuttu rekrytoimaan. Lisäksi lastentaudeilla työskentelevien lääkäreiden odottamattomien poissaolojen vuoksi lasten diabetespoliklinikan ajanvarauksia on jouduttu perumaan. Nämä syyt ovat johtaneet siihen, että kontrollivälit ovat venyneet monilla lapsilla pitkiksi. On kuitenkin huomattava, että osa potilaista, joiden hoidossa on paljon ongelmia, tulee poliklinikalle tiheimminkin. Toisaalta diabeteshoitajamme pyrkivät olemaan tavoitettavissa ja tukemaan perheitä jokapäiväisissä hoidon ongelmissa.

Toisaalta diabeteksen hoito on kehittynyt huimaa vauhtia. Veren sokeritasoa mittaavien sensoreiden ja älykynien jälkeen käytetään lisääntyvästi myös diabetesta sairastavilla lapsilla älykkäitä insuliinipumppuja. Näiden rekisteröimät tiedot välittyvät myös hoitavaan yksikköön ja niiden ominaisuuksien vuoksi hoidon kontrolliväli on pitempi kuin perinteisessä pistoshoidossa. Diabeteksen hoito on siis kehittymässä yhä enemmän yksilöllistettyyn suuntaan, jossa hoidon järjestäminen ja esimerkiksi kontrollivälit vaihtelevat eri potilailla.

Hoidon kehittymisen vuoksi diabetesta sairastavien lasten hoito on edellä kuvatuista ongelmista huolimatta kehittynyt hyvään suuntaan. Kansallisen diabetesrekisterin perusteella ([Diabetesrekisterin tulokset \(thl.fi\)](#)) keskisuomalaisien 0-15 vuotiaiden diabeetikoiden pitkäaikaissokerin (HbA1c) seurantakattavuus on kuitenkin viime vuosina jopa hieman parantunut. Erityisen ilahduttavaa on selkeä parannus

hoitotuloksissa: Erittäin huonossa hoitotasapainossa (HbA1c yli 75) olevien potilaiden osuus on vuosina 2022 – 2024 (toukokuun lopun tieto) pudonnut yli puolella eli n. 19% - > 9%! Parantamisen varaa lienee edelleen, mutta jotain on siis selkeästi tehty myös oikein ja hyvin.

Diabetesliiton kirjeessä nostetaan esille myös hyvinvointialueen järjestämien diabeteskoulutusten muuttuminen maksullisiksi. Maksullisuuden taustalla on yhdenvertaisuuden vaatimus hyvinvointialueen ulkopuolisille työntekijöille järjestävään koulutuksen maksullisuudesta. Koulutuksen hinta on kuitenkin edullinen, alle 100 EUR/koulutuspäivä, joten emme usko sen olevan merkittävänä esteenä koulutukseen osallistumiselle. Uskoisimme myös koulutusten hintaan voitavan vaikuttaa positiivisesti kehittämällä diabeteskoulutuksia hyvinvointialueen ja kuntien varhaiskasvatuksen sekä sivistystoimen yhteistyönä.

Lasten, nuorten ja perheiden lautakunnan ehdotuksen mukaisesti esitämme yhteisen keskustelutilaisuuden järjestämistä Diabetesliiton ja hyvinvointialueen sekä kuntien varhaiskasvatuksen ja sivistystoimen edustajien kanssa.

Heikki Miettinen
johtajaylilääkäri
Keski-Suomen hyvinvointialue
p. 050 432 4642
heikki.miettinen@hyvaks.fi